

KAN PASTORALE INFORMATIE GEDEELD WORDEN IN EEN PASTORAAL TEAM, GEZIEN DE AVG-WETGEVING?

Algemeen advies n.a.v. vragen via KerkPunt

Vraagstelling

Via KerkPunt kwam de vraag welke mogelijkheden en ruimte er binnen de AVG zijn om zaken te bespreken en te delen binnen een (klein) team van pastoraal werkers. De vraag richt zich op de spanning tussen vertrouwelijkheid in het pastoraat enerzijds en de noodzaak tot afstemming en gezamenlijk handelen anderzijds.

Advies

- a. Hanteer als uitgangspunt dat vertrouwelijkheid leidend is in het pastoraat, en dat delen van informatie altijd een bewuste en gemotiveerde keuze is.
- b. Deel informatie binnen een pastoraal team alleen wanneer dit noodzakelijk is voor goede pastorale zorg of verantwoord handelen.
- c. Beperk het delen van informatie tot wat noodzakelijk is, en tot degenen voor wie deze informatie nodig is.
- d. Bespreek pastorale informatie alleen in een besloten setting waarin vertrouwelijkheid gewaarborgd is. Zorg daarnaast voor een veilige digitale omgeving voor het delen, opslaan en bewaren van pastorale gegevens.¹
- e. Leg als kerkenraad, samen met pastorale teams en werkers, afspraken vast over de omgang met pastorale informatie. Denk daarbij aan vertrouwelijkheid, noodzakelijkheid van delen, beperkte toegang tot informatie en zorgvuldige digitale opslag, in overeenstemming met de uitgangspunten van de AVG.
- f. Wanneer niet-ambtsdragers betrokken zijn bij pastorale taken, draag er als kerkenraad zorg voor dat zij expliciet worden gebonden aan vertrouwelijkheid, en dat deze vertrouwelijkheid ook concreet wordt vastgelegd (bijvoorbeeld via een verklaring, gedragscode of instructie). Alleen onder deze voorwaarde kan pastorale informatie met hen gedeeld worden.

Overwegingen

1. In pastorale situaties staat de geestelijke zorg voor mensen centraal. Daarbij hoort de Bijbelse roeping om zorgvuldig om te gaan met mensen, hun verhaal en wat in vertrouwen wordt gedeeld.
2. Vertrouwelijkheid is een dragend principe in het pastoraat. Een ambtsdrager belooft bij zijn bevestiging dat hij vertrouwelijk zal omgaan met wat in vertrouwen aan hem als ambtsdrager wordt verteld. Dat vraagt om bescherming en terughoudendheid. Deze vertrouwelijkheid strekt zich ook

¹ Over digitaal documentenbeheer binnen een gemeente schreven we een afzonderlijke FAQ, zie de website <https://ngk.nl/nieuws/veelgestelde-vragen-bij-de-kerkorde/>

uit tot de wijze waarop informatie wordt vastgelegd, bewaard en eventueel gedeeld.

3. Vertrouwelijkheid betekent niet dat informatie nooit gedeeld kan worden. Binnen een pastoraal team kan het noodzakelijk zijn om informatie te delen voor goede pastorale zorg, onderlinge afstemming en verantwoord handelen. Dat kan bijvoorbeeld spelen wanneer een pastor een situatie niet alleen kan dragen of overzien, wanneer er sprake is van risico of onveiligheid, of wanneer de kerkenraad vanuit zijn pastorale verantwoordelijkheid en taak van toezicht betrokken moet worden (vgl. KO hoofdstuk D).

4. In dergelijke situaties geldt dat informatie in beginsel gedeeld mag worden binnen de kring van mede-ambtsdragers, met inachtneming van de volgende uitgangspunten:

- deel alleen wat noodzakelijk is voor het doel van de bespreking;
- beperk de kring van degenen die toegang hebben tot de informatie;
- vermijd het delen van persoonlijke oordelen en niet-relevante details;
- zorg dat de context waarin gedeeld wordt voldoende beschermd en afgeschermd is.

5. Wanneer pastorale taken (mede) worden uitgevoerd door niet-ambtsdragers, vraagt dit om een aanvullende afweging. Voor ambtsdragers geldt bij hun bevestiging een expliciete verplichting tot vertrouwelijkheid. Bij niet-ambtsdragers ontbreekt deze formele borging. Daarom geldt dat het delen van pastorale informatie met niet-ambtsdragers alleen plaatsvindt wanneer:

- zij binnen een door de kerkenraad aangestuurde pastorale taak functioneren;
- zij aantoonbaar gebonden zijn aan vertrouwelijkheid (bijvoorbeeld door afspraken, gedragscode of expliciete instructie);
- zij alleen informatie ontvangen die nodig is voor de uitvoering van hun taak.

In alle gevallen blijft de kerkenraad verantwoordelijk voor de zorgvuldige omgang met deze informatie.

6. De AVG stelt voorwaarden aan het verwerken en delen van persoonsgegevens. Met name de beginselen van dataminimalisatie (niet meer delen dan nodig) en doelbinding (delen met een duidelijk omschreven doel) geven richting aan een zorgvuldige omgang met gegevens in pastorale situaties.

7. Het verdient aanbeveling dat kerkenraden en pastorale teams hierover onderling duidelijke afspraken maken, zodat er gedeelde helderheid bestaat over wat wel en niet gedeeld wordt, en onder welke voorwaarden.

Commissie Kerkelijke Adviezen

Hans Vel Tromp,

mei 2026